

4°. een boekwerk getiteld: „Staatkundig en staathuishoudkundig jaarboekje voor 1873”, benevens een alphabetisch register over het vijf en twintigjarig tijdperk van 1849—1873.

Dit boekwerk zal worden geplaatst in de boekery der Kamer.

De **Voorzitter**: Ik heb de eer aan de Vergadering mede te deelen, dat de Commissien van Rapporteurs hebben uitgebragt de Eindverslagen betreffende:

de algemeene beschouwingen over de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1874;

de ontwerpen van wet tot vaststelling van de hoofdstukken II—IV dier begrooting;

het ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor den aanleg van Staatsspoorwegen, dienst 1874;

het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1874;

de ontwerpen van wet tot vaststelling der hoofdstukken VII B en VIII van die begrooting;

het ontwerp van wet tot definitive vaststelling der koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname, voor het dienstjaar 1874;

het ontwerp van wet tot definitive vaststelling der koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao, voor het dienstjaar 1874;

het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1874;

het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk X van die begrooting;

het ontwerp van wet tot voorloopige vaststelling van hoofdstuk VI van die begrooting.

Ik stel voor te bepalen dat die onderscheidene wetsontwerpen achtereenvolgens zullen behandeld worden in de orde waarin ik de Eindverslagen heb vermeld, en dat de openbare beraadslaging over die wetsontwerpen zal plaats hebben in eene vergadering, te houden op overmorgen, Woensdag aan te vangen des morgens ten 11 ure.

De heer **Duymaer van Twist**: Ik zie geene reden om met de behandeling van de begrooting te wachten tot overmorgen. Mij dunkt, wij hebben de verslagen lang genoeg gedrukt voor ons gehad om veilig te kunnen besluiten om tot de behandeling van de begrooting in eene vergadering op morgen over te gaan. Ik neem dus de vrijheid voor te stellen om de discussie over de begrooting, in de orde door Mijnheer den President zoo even voorgesteld, te beginnen morgen ochtend ten 11 ure.

Verscheidene leden: Ondersteund! Ondersteund!

De **Voorzitter**: Er zijn dus twee voorstellen, het eene om te bepalen dat de openbare beraadslaging zal plaats hebben in eene vergadering op overmorgen ten 11 ure, en het andere om te bepalen dat die beraadslaging zal worden gehouden in eene vergadering op morgen, ook ten 11 ure.

Ik zal het eerste van die voorstellen in stemming brengen, met dien verstande, dat, wanneer het niet wordt aangenomen, de Vergadering dan bepaalt, dat de beraadslaging zal plaats hebben in eene vergadering te houden op morgen ten 11 ure.

Het voorstel van den Voorzitter strekkende om met de beraadslaging over de Staatsbegrooting op Woensdag 14 Januarij aan te vangen, in stemming gebragt zijnde, wordt met 23 tegen 9 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Verschoor, Geertsema, de Dieu Fontein Verschuier van Heilo, van Sasse van Ysselt,

Borsius, van Aylva van Pallandt, Prins, Thooft, Beerenbroek, Stork, Viruly, Dumbar, Vos de Wael, Coenen, van Eysinga, de Villers de Pité, van Vollenhoven, van Swinderen, Buchner, Hengst, van Rijkevorsel, Cremers en Duymaer van Twist.

Voor hebben gestemd de heeren: van Goltstein, Hartsen, Smit, de Vos van Steenwijk, van Rhemen van Rhemenshuizen, Franssen van de Putte, Rahusen, Tonckens, en de Voorzitter.

De **Voorzitter**: Dien ten gevolge heeft de Vergadering besloten dat de openbare beraadslaging over de Staatsbegrooting zal aanvangen op morgen ochtend ten 11 ure.

De Vergadering gaat over tot het trekken der afdeelingen.

De uitslag daarvan is dat zullen behooren:

tot de eerste afdeeling, de heeren: van Aylva van Pallandt, Thooft, Hein, van Vollenhoven, Hartsen, Franssen van de Putte, van Goltstein, van Swinderen, Schot en de Vos van Steenwijk;

tot de tweede afdeeling, de heeren: van Rijkevorsel, Coenen, de Raadt, Pincoffs, Duymaer van Twist, Borsius, Huydecoper van Maarsseveen, van Eysinga, Stork en de Villers de Pité;

tot de derde afdeeling, de heeren: van Sasse van Ysselt, Hengst, Nobel, Rahusen, Dumbar, Geertsema, Tonckens, Beerenbroek en Michiels van Kessenich;

tot de vierde afdeeling, de heeren: Vos de Wael, Verschoor, van Rhemen van Rhemenshuizen, Viruly, de Dieu Fontein Verschuier van Heilo, Prins, Smit, Buchner en Cremers.

De **Voorzitter**: Ik verzoek de leden zich naar de afdeelingen te begeven, tot het benoemen van voorzitters en onder-voorzitters.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de vergadering gescheiden,

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS omtrent de algemeene beschouwingen der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1874 en de wetsontwerpen tot vaststelling van de hoofdstukken II—IV dier begrooting.

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regering was medegedeeld, zijn van haar ontvangen de navolgende

MEMORIEN VAN ANTWOORD.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. Ook de Regering had gewenscht, dat in het vorige zittingjaar meer ware tot stand gekomen.

Voor zooveel van haar afhangt, geeft zij gaarne de verzekering, dat zij alle krachten zal inspannen om de nog aanhangige wetsvoordragten en die welke zij bereids heeft toegezegd, tot een gewenscht einde te brengen.

Wat het census-ontwerp betreft, herhaalt zij het reeds vroeger gezegd, dat het niet in hare bedoeling ligt de behandeling noodeloos te vertragen, veelmin het ontwerp in te trekken.

Nu echter ten gevolge van het overleg met den anderen tak der Vertegenwoordiging nadere inlichtingen zijn ingewonnen, zal men der Regering zeker den noodigen tijd wel willen laten om die inlichtingen behoorlijk te onderzoeken ten einde die tot de meest mogelijke volledigheid te brengen.

§ 2. Reeds heeft de Regering zich beijverd om, in het verslag van den staat en het beheer der kolonien en overzeesche bezittingen, aan de Vertegenwoordiging uitvoerige mededeelingen te doen omtrent den oorlog met Atchin. Zij zal blijven trachten zooveel mogelijk te gemoet te komen aan het regmatig verlangen der Vertegenwoordiging, om volledig in kennis te worden gesteld met hetgeen ginds voorvalt en voorgevallen is.

§ 3. De Regering vernam met genoegen, dat het geconcentreerde stelsel van defensie, als vast stelsel, door haar aangenomen, althans in twee afdelingen, geen tegenspraak vond.

Dit stelsel kan eerlang bij de wet worden vastgesteld en alles wat gevorderd wordt om het met vrucht te kunnen toepassen zal dan geleidelijk worden ten uitvoer gelegd.

Het ligt in den aard der zaak, dat in de verdediging des lands de marine een krachtig aandeel zal moeten nemen.

Overigens zullen, naar het oordeel der Regering, de verdere opmerkingen omtrent het bij de marine te volgen stelsel, beter behandeld kunnen worden bij de definitieve vaststelling van de begrooting van dat Departement.

§ 4. De Regering deelt in het gevoelen, dat vele nuttige partiele verbeteringen in onze wetgeving kunnen worden tot stand gebracht, ook dan, wanneer geene groote veel omvattende en diep ingrijpende maatregelen mogten kunnen genomen worden. Zij hoopt de bewijzen te zullen geven, dat zij in dien geest werkzaam wil zijn.

§ 5. De Regering beaamt geheel het gevoelen dat het onvoorzigtig zou zijn op de tijdelijke ruimte van kasgeld of op buitengewoon hooge koffijprijzen plannen te bouwen die aanzienlijke kosten vereischen, of om die redenen belastingen af te schaffen zonder equivalent. Het ligt ook volstrekt niet in hare bedoeling voorstellen te doen tot afschaffing van belastingen, ten einde zodoende een nood der schatkist in het leven te roepen, die over de vele bezwaren aan elke nieuwe heffing verbonden, gemakkelijker zou doen heenstappen.

Bij het antwoord dat de Minister van Finantien op § 5 van het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer omtrent de algemeene beschouwingen over de Staatsbegrooting gaf, wees hij er op, dat, als men daarin overeenstemt, dat de tijd niet geschikt is voor radicale belastinghervorming, voor omwerking van het geheele stelsel, en dat geene inkomsten zonder equivalent mogen worden prijs gegeven, het aanbrengen van gedeeltelijke verbeteringen van eenige betekenis geene gemakkelijke taak is. De Minister wil zich daaraan echter niet onttrekken. Velerlei wenschen worden echter als zulke gedeeltelijke verbeteringen voorgedragen, wier vervulling aan de schatkist zeer gevoelige verliezen zoude berokkenen, voor welke eerst wat anders in de plaats moet gesteld worden. De afschaffing van de zout- en zeepbelasting zou aan de schatkist ruim 4 miljoen kosten; eene wijziging in de patentwet met het doel om de kleine bedrijven te ontheffen of vrij te laten, of om de kleine patenten te laten vervallen, zal zeker leeren, dat het ook bij die belastingen de kleine bedragen zijn, die betrekkelijk zeer veel bijdragen. De belasting, die juist zoo veel toebrengt tot de sterke toeneming van de opbrengst der belastingen in de laatste jaren, — de proportionele registratieregten —, vindt op hare beurt krachtige bestrijding. De opbrengst hiervan wil men terugvinden in eene verhooging der grondbelasting. Aangenomen, dat van de inkomsten van den grond meer kan worden gevorderd dan thans, rijst toch de bedenking of de zeer belangrijke verhooging dier belasting, die van dien maatregel het gevolg zou moeten zijn, kan plaats hebben, zonder dat ook de belastbare opbrengst der ongebouwde eigendommen worde herzien en peraequatie daarvan over de verschillende provincien zij tot stand gekomen. Tot deze peraequatie is besloten, wat de gebouwde eigendommen betreft, en met de herziening van de belastbare opbrengst van deze zal binnen kort een begin worden gemaakt, en als men den Minister van Finantien verwijt niets op finantieel gebied te verrigten, meent hij met be-

scheidenheid de vraag te mogen doen, of het groote gewigt van die maatregelen en de zorg aan de uitvoering daarvan verbonden, niet al te gering worden geschat?

Met veel, wat verder in deze paragraaf is opgeteekend, kan de Regering zich geheel vereenigen. Een geregeld finantieel plan behoort ten grondslag te liggen van eene goede finantieel huishouding. Baten en lasten moeten met elkander in evenwigt worden gebracht en gehouden, naar eene zooveel mogelijk gelijkmatige verdeling der lasten moet worden gestreefd; de belastingen moeten zoo weinig mogelijk aan de ontwikkeling der algemeene welvaart hinderlijk zijn. Maar bij den wensch naar afschaffing of verligting van tal van belastingen eenerzijds, terwijl men van de andere zijde steeds grootere uitgaven van de schatkist vordert, moge de herinnering geoorloofd zijn, dat het nog nergens gelukt is in zake van belastingheffing de volmaaktheid te bereiken of de klagen over onbillijkheid, ongelijkmatigheid en druk tot zwijgen te brengen, en dat men, bij groote behoeften voor de publieke dienst, zich nergens heeft kunnen bepalen tot belastingen die in alle opzichten voldeden aan de eischen, welke aan eene goede belasting in het afgetrokkene kunnen gesteld worden

§ 6. Met de meeste leden, die zich daarover in eene afdeling uitlieten, is de Regering van oordeel, dat eene algemeene verhooging van de tractementen der ambtenaren niet wenschelijk is, omdat de behoefte aan die verhooging niet overal bestaat of niet in gelijke mate. Geleidelijk wenscht de Regering op den ingeslagen weg voort te gaan, door de bezoldigingen te verhoogen, waar de billijkheid dit in de eerste plaats schijnt te vorderen.

's Gravenhage, den 3den Januarij 1874.

De tijdelijke Voorzitter van den Ministerraad,
FRANSEN VAN DE PUTTE.

HOOFDSTUK II.

Hooge Collegien van Staat en het Kabinet des Konings.

IIde AFDEELING.

1. De Regering hoopt, dat binnen kort de aanleiding tot het doen dezer vraag zal vervallen.

2. Ofschoon er meer en meer stemmen opgaan, die op het verleenen eener zelf standige regtsmagt aan den Raad van State aandringen, is het toch de vraag of nu reeds de tijd is aangebroken om op het stelsel der wet van 21 December 1861 terug te komen. De Minister van Justitie kan, hoezeer hem deze zaak ter harte gaat, zich omtrent den tijd, waarop hij het geraden zal achten een voorstel in dien geest te doen, niet verbinden.

IIIde AFDEELING.

Met opzigt tot het onder deze afdeling ter sprake gebrachte onderwerp, neemt de ondergeteekende de vrijheid zich te gedragen aan hetgeen daaromtrent onder III (*Algemeene Rekenkamer*) bij de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer betreffende het IIde hoofdstuk en bij § 2 der Memorie van Beantwoording op het gelijke Verslag, betreffende het VIIde hoofdstuk B der Staatsbegrooting, is gezegd.

's Gravenhage, den 3den Januarij 1874.

De Minister van Finantien,
VAN DELDEN.

HOOFDSTUK III.

Departement van Buitenlandsche zaken.

§ 1. Ten opzichte van het beleid van de Buitenlandsche zaken, hetwelk, met het oog in 't bijzonder op de beide tractaten met Engeland in 1871 gesloten, door sommige leden, op grond der verwickelingen, welke volgens hunne meening door die tractaten zouden ontstaan zijn, minder gelukkig geoordeeld wordt, vermeent de ondergeteekende de vrijheid te mogen nemen zich ook hier, even als in zijn antwoord aan de Tweede Kamer, van beschouwingen om trent dit onderwerp te onthouden. Meer bepaaldelijk moet hij zich echter veroorloven, op te komen tegen de gevolgtrekkingen, die door de bedoelde leden uit de gebeurtenissen tegen zijn beleid worden gemaakt. Hij vernam dan ook met genoegen de tegenspraak, welke zij ook reeds bij andere leden gevonden hebben.

Wat betreft de vrijgevege bejegening van onzen handel, welke als gevolg der herziening van het Indische tarief van andere Mogendheden mogt verwacht worden, zijn inderdaad ernstige pogingen, waarvan de uitslag nog hangende is, aangewend, om die verwachting tot verwezenlijking te brengen.

Zoodanige pogingen zullen ook verder in het werk gesteld worden, waar de omstandigheden er gelegenheid toe aanbieden.

Dat de ondergeteekende andere Mogendheden niet kan dwingen, maar slechts trachten over te halen, het voorbeeld van Nederland in deze te volgen, werd niet ten onrechte door eenige leden opgemerkt.

§ 2. Het was den ondergeteekende bijzonder aangenaam, dat aan de door hem voorgestelde maatregelen tot verhooging der bezoldiging van onzen gezant te Weenen en tot herstel der missie te Lissabon, van wege verschillende leden eene gunstige beoordeeling is te beurt gevallen.

Hij durft hopen, dat de bezwaren tegen het herstel der bedoelde missie, door één lid te berde gebragt, bij nader inzien ook aan dat lid niet overwegend zullen voorkomen.

Eene behoorlijke vertegenwoordiging onzer belangen in Brazilië wordt ook door den ondergeteekende wenschelijk geoordeeld en maakt reeds sedert eenigen tijd bij hem een punt uit van overleg, hetwelk echter tot nu toe nog niet tot rijpheid gebragt is.

§ 3. Het hier besproken punt heeft niet slechts de aandacht der Regering bezig gehouden, maar ook reeds voor een groot deel uitvoering erlangd. De instelling van een consulaat te Djeddah toch, is evenzeer met het oog op de uitbreiding der vaart op de Roodde Zee, als op de bescherming der Nederlandsch-Indische Mekkagangers geschied.

Meer bijzonder in 't belang der scheepvaart is thans de overweging aanhangig, om aan den ingang van het Suezkanaal, te Port-Saïd, waar sedert ruim twee jaren een vice-consul aanwezig is, een Nederlandsch consulaat te vestigen.

§ 4. De overeenkomst van 8 November 1864, tot regeling der suikerbelasting, vervalt eerst met 1 Augustus 1875. Over de vraag of die overeenkomst tegen dat tijdstip verlengd zal worden, heeft nog geen overleg tusschen de daarbij betrokken Mogendheden plaats gehad.

Dat zij voor ons land slecht zou werken, kan in algemeenen zin niet worden toegegeven. Uit de alleraanmerkelijkste verhooging toch van de opbrengst der suikerbelasting, sedert 1864, zoowel als uit de aanzienlijke vermeerdering van den uitvoer van geraffineerde suikers, schijnt te kunnen worden afgeleid, dat de toepassing der overeenkomst voor de Nederlandsche nijverheid niet zoo nadeelig is als verondersteld wordt. Wel levert de uitvoering daarvan soms moeilijkheden op, maar dit zoude met andere dan het thans bestaande stelsel, evenzeer het geval kunnen zijn; zoo zou het werken in entrepôt fiscale bepalingen noodzakelijk maken, die niet te ligt mogen geteld worden.

Overigens wordt bij het bestuur der belastingen onderzocht welke verbetering in de wijze van heffing der belasting naar het suikergehalte zou aan te brengen zijn. De Regering moet zich haar oordeel tot den afloop van dat onderzoek voorbehouden. Van het verschil van uitlegging der conventie door Frankrijk, waarop in het Verslag gewezen wordt, is der Regering niets bekend. Wel is Frankrijk door verschillende onvoorziene omstandigheden tot dusverre verhinderd, om zijne invoerregten en rendementen bij uitvoer in overeenstemming te brengen, waartoe de Fransche Regering zich in 1868 verplicht had. Dat het gevolg van dit uitstel echter zou wezen aan de Fransche industrie allerbelangrijkste voordeelen te verschaffen, kan niet worden ingezien.

§ 5. Er heeft geen diplomatiek overleg plaats gehad met andere Gouvernemen ten omtrent het tot stand brengen van eenigerlei overeenkomst ten aanzien van het muntwezen. De Staatscommissie, die over de in ons muntwezen aan te brengen wijzigingen, in dit jaar aan den Koning verslag heeft uitgebragt, — waarvan de conclusien in hoofdzaak zijn overgenomen in het thans bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangig ontwerp van muntwet, — ontraadde aansluiting aan andere landen, en de Regering, zich met de door die Commissie aangegeven gronden vereenigende, had geene reden tot het houden van overleg of het openen van onderhandelingen, waardoor hare vrijheid van handelen al ligt zou zijn beperkt.

Met het oog op het vermelde wets-ontwerp, dat waarschijnlijk zeer spoedig bij de Tweede Kamer in beraadslaging zal komen, meent de ondergeteekende zich te mogen onthouden van de bespreking der overige hier behandelde punten, welke met de bepalingen van dat ontwerp in het naauwste verband staan.

§ 6. In eene afdeeling is de vraag gedaan of bij het tot stand komen der overeenkomst van 2 Augustus j.l. met België, ter wijziging van het Nederlandsch-Belgisch loodsreglement voor de Schelde, de pogingen zijn herhaald, om in een dezerzijds gewenschten zin door België uitvoering te doen geven aan art. 36 § 3 van welgemeld reglement.

Die pogingen zijn niet herhaald geworden, omdat de onderzending vroeger, laatstelijk nog in 1872, opgedaan is, geleerd heeft dat deze toch vruchteloos zouden geweest zijn.

§ 7. Met leedwezen vernam de ondergeteekende dat vele leden niet voldaan waren over het antwoord op het Verslag der Tweede Kamer gegeven met betrekking tot de quaestie der schuldregeling met Luxemburg.

Niet minder dan bij die leden is voorzeker ook bij de Regering de wensch levendig dat deze reeds zoo lang aanhangige zaak beëindigd worde.

Maar, hoe gezind de ondergeteekende ook wezen moge, naar middelen om te zien, om haar tot eene wederzijds bevredigende oplossing te brengen, moet hij evenwel volharden bij de meening dat het, om het gewenschte doel te bereiken, noodig is, dat zich ook van de zijde van Luxemburg eene gelijke gezindheid openbare, van welke tot nu toe geene afdoende blijken verkregen werden.

'sGravenhage, den 5den Januarij 1874.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

L. GERICKE.

HOOFDSTUK IV.

Departement van Justitie.

1. Indien het bij de behandeling van het wets-ontwerp op de regterlijke tucht zal blijken, dat de Vertegenwoordiging tot gedeeltelijke herziening der wet op de regterlijke organisatie hare medewerking meent te kunnen verleenen, dan zal de Regering niet in gebreke blijven om op den ingeslagen weg voort te gaan.

17DE ZITTING. — 12 JANUARIJ.

Verhooging van de bezoldiging der leden van de regterlijke magt ligt in de bedoeling van den ondergeteekende. Afschaffing van de emolumenten, vooral der kantongeregten, zal daarmede gepaard kunnen gaan. Tevens zal in overweging moeten worden genomen of de vermindering van kantongeregten en van regtscollegien, waarop zoo dikwijls is aangedrongen, niet te gelijker tijd met de verhooging der bezoldigingen behoort te worden voorgesteld. Tegenover betere betaling mag eenige vermeerdering van werkzaamheden staan.

2. Vermeerdering van het getal der standplaatsen van notarissen verdient geene onbepaalde goedkeuring. De wetgever heeft begrepen tegen te sterke vermeerdering te moeten waken door de bepaling van een maximum voor te schrijven. Dat het thans bepaalde maximum te beperkt is, is nog niet gebleken. De Minister, overtuigd dat tot vergrooing van het getal notarissen niet ligtvaardig moet worden overgegaan, is niettemin volkomen bereid aan den Koning een daartoe strekkend voorstel te doen, zoodra hem zal zijn aangetoond, dat hier of daar de vestiging van eene nieuwe standplaats in het belang en gerief der ingezetenen wordt gevorderd.

Art. 11. De verhooging van het cijfer stelt de Regering in staat om de geringe tegemoetkoming tot hiertoe verstrekt eenigermate te verbeteren. De bestaande regeling kan echter, ook dan, niet blijven.

De wenschelijkheid der aanstelling van ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten is bij de behandeling van het jongste ontwerp van regterlijke inrigting door den anderen tak der Vertegenwoordiging op het voorstel der Regering aangenomen.

Verwezenlijking van dit denkbeeld schijnt door gedeeltelijke wijziging der wet op de regterlijke organisatie wel bereikbaar.

's Gravenhage, den 27sten December 1873.

De Minister van Justitie,
DE VRIES.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met deze mededeeling van deze antwoorden aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs den 6den Januarij 1874.

PINCOFFS.
VAN EYSINGA.
BORSIUS.
CREMERS.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk V der Staatsbegrooing voor het dienstjaar 1874 (Departement van Binnenlandsche Zaken).

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

1. De groote omvang van het Departement van Binnenlandsche Zaken, en de steeds toenemende uitbreiding van de werkzaamheden die bij schier alle onderdeelen wordt opgemerkt, maakt de splitsing van het Departement, ook

naar de meening van den ondergeteekende hoogst wenschelijk. Dat daaraan bezwaren verbonden zijn is niet te ontkennen. Veel zal echter afhangen van de wijze waarop de splitsing tot stand zal gebragt worden. De overweging van dit onderwerp is bij den Ministerraad aanhangig.

2. Gelijk reeds door den ondergeteekende in de andere Kamer werd gezegd, is hij, hoezeer een groot voorstander van vereeniging van gemeenten, niet genegen dien maatregel tegen den verklaarden wil der ingezetenen door te drijven, daar dit blijkens de ondervinding tot vele moeilijkheden leidt en de belangen dier gemeenten niet bevordert.

AFDEELING II. — *Kosten van het bestuur der provincien.*

Met het gevoelen van de leden, die het voor de belangen der provincien wenschelijk achten, dat niet alle leden der Gedeputeerde Staten in de hoofdplaats van hun gewest hun vast verblijf houden, kan de ondergeteekende zich niet vereenigen. Voor spoedige en geregelde afdoening van zaken is het van belang, dat de leden dier collegien voortdurend in de hoofdplaats der provincie aanwezig zijn en daar niet uitsluitend tot bijwoning der vergadering zamenkomen.

Wenscht de Regering zich nog niet uit te laten over de vraag of zij van het haar onder art 49 bis toegestaan crediet ad f 17 000 al dan niet gebruik zal maken, zij meent zich evenzeer alle vrijheid te moeten voorbehouden, omtrent den weg dien zij bij het gebruik maken der haar geschonken ruimte van middelen zal volgen. Zal ook al de vraag kunnen rijzen of de verdeling der bedoelde som, dat is de aanwijzing van het deel, 't welk aan iedere provincie moet worden toegekend, door de wetgevende magt zal zijn vast te stellen, de ondergeteekende zou niet durven toegeven, dat aan de autonomie der provincien zou worden te kort gedaan, wanneer niet vooraf de bij de artt. 105 en 106 der provinciale wet voorgeschreven vormen op nieuw worden in acht genomen.

AFDEELING III. — *Nationale militie en schutterijen.*

Omtrent de noodzakelijkheid eener betere regeling der schutterijen bestaat tusschen de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog volkomen overeenstemming. In de laatste weken heeft het hun — de Eerste Kamer zal dit bevroeden — aan tijd ontbreken om dienaangaande nader van gedachten te wisselen.

De ondergeteekende moet dus omtrent de wettelijke regeling van de schutterijen als van de nationale militie verwijzen naar hetgeen te dien aanzien in de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer betreffende hoofdstuk V der Staatsbegrooing, dienst 1874, werd medegedeeld.

AFDEELING IV. — *Medische politie.*

Waren proeven op groote schaal met de inenting van rundvee tegen longziekte door de Regering genomen, dan zou tegen bekendmaking van de resultaten geen bezwaar bestaan. Die proeven echter zijn niet genomen. Alleen werd in de beide laatste jaren bij het verleenen der vergunning om verdacht vee van den stal naar de weide of van de weide naar den stal te vervoeren, inenting van den geheelen koppel als voorwaarde gesteld, nu de ondervinding leerde dat doorzieking van den koppel daardoor in hooge mate werd bespoedigd. Als voorbehoedmiddel werd inenting niet toegepast, omdat de Regering oordeelt dat de veehouders daartoe niet gedwongen kunnen worden en, zoo dit mogelijk ware, de kosten niet evenredig zouden zijn aan de vermoedelijke uitkomsten.

Mogt de Kamer een overzicht verlangen van de resultaten door de inenting verkregen, waar zij als voorwaarde tot verlof van vervoer gevorderd werd, de ondergeteekende zal, voor zoo ver mogelijk, daartoe gaarne de gegevens bijeenbrengen.